

روابط گازی ایران و ترکیه در سایه تحریم و چالش قیمت گذاری

موسسه خاورمیانه در واشنگتن با ارائه مقاله ای به بررسی روابط میان ایران و ترکیه در حوزه انرژی پرداخت و دو موضوع تحریم های آمریکا و اختلافات بر سر قیمت گذاری حامل های انرژی را دو چالش مهم میان تهران و آنکارا ارزیابی کرد.

به گزارش آران نیوز: تحلیلگر موسسه خاورمیانه در مقاله خود نوشت: وقتی بحث از انرژی به میان می آید باید دانست که ایران و ترکیه هر دو به شراکت با یکدیگر نیاز دارند. ترکیه به دلیل کم بودن منابع طبیعی خود به شدت به واردات گاز و نفت وابسته بوده و از سویی ایران به عنوان چهارمین کشور برخوردار از ذخایر نفتی و دومین کشور دارای منابع گازی می تواند این نیاز ترکیه را بر طرف کند.

اما روابط میان این دو کشور در حوزه انرژی چندان هم بدون چالش هم نیست، برای نمونه تحریم های نفتی آمریکا علیه ایران و اختلافات بر سر قیمت گذاری سوخت را می توان از مهم ترین موانع موجود در روابط تهران و آنکارا در حوزه انرژی دانست. بر اساس گزارش سازمان تنظیم بازار انرژی ترکیه (EMRA) در ژانویه 2019 (دی 97) ایران 12.35 درصد از کل واردات نفتی ترکیه را تامین و پس از عراق و روسیه در رتبه سوم مشتریان نفتی آنکارا قرار گرفت. در همین بازه زمانی ایران کمتر از 14 درصد از واردات گاز ترکیه را تامین و پس از روسیه، آذربایجان و الجزایر در رتبه چهارم قرار گرفت.

**تحریم های نفتی آمریکا علیه ایران

تحلیلگر موسسه خاورمیانه، تحریم های نفتی آمریکا علیه ایران را از مهم ترین چالش های موجود میان ترکیه و ایران دانست و نوشت: بازگشت تحریم های آمریکا علیه ایران در اکتبر 2018 باعث شد تا روابط تهران و آنکارا دچار نوسانات شدیدی شود. اما معافیت شش ماهه آمریکا به هشت کشور از جمله ترکیه برای خرید نفت ایران باعث شد تا سطح صادرات نفتی ایران با همسایه خود بار دیگر افزایش پیدا کند، با این وجود گزارش های سازمان تنظیم بازار انرژی ترکیه نشان می دهد که واردات نفت ترکیه از ایران از ژانویه 2018 (دی 96) تا ژانویه 2019 (دی 97) با کاهش 50 درصدی از 22 درصد به 12.35 درصد کاهش پیدا کرده است.

**درگیری بر سر قیمت گذاری

تحلیلگر موسسه خاورمیانه در ادامه به موضوع قیمت گذاری سوخت پرداخته و در این باره نوشت: قیمت گذاری حامل های انرژی همواره میان ایران و ترکیه یک چالش دیرپا بوده است. به موجب توافقنامه امضا شده 25 ساله میان تهران و آنکارا در سال 2001 میلادی مقرر شد ایران سالانه 10 میلیارد متر مکعب گاز را با قیمت 507 دلار در ازای هر یک هزار متر مکعب به ترکیه صادر کند. برای اولین بار در سال 2009 ترکیه قیمت گاز ایران را گران اعلام و خواستار کم شدن قیمت ها شد و پس از مدتی دادگاه بین الملل این اجازه را به ترکیه داد تا 12.5 درصد از پرداختی های خود به ایران را کاهش دهد. همچنین در سال 2012 نیز ترکیه یکبار دیگر از گرانی گاز ایران به دادگاه بین الملل شکایت کرد و سرانجام در سال 2016 این دادگاه با صدور حکم به نفع ترکیه، ایران را مکلف کرد تا قیمت گاز خود را تا پایان سال 2016 به میزان 13.3 درصد کاهش داده و همچنین 1.9 میلیارد دلار را به عنوان خسارت به ترکیه پس دهد. این تحلیلگر افزود: از سوی دیگر قیمت گاز ایران در مقایسه با رقبای این کشور در حوزه صادرات همچون روسیه و آذربایجان بالاتر بوده و چنانچه تهران قصدی برای کاهش قیمت این حامل انرژی نداشته باشد بعید به نظر می رسد که بتواند سهم خود از بازار انرژی ترکیه حفظ کند و با توجه به اینکه قرارداد گازی ایران و ترکیه در سال 2026 به پایان می رسد، ترکیه در حال برنامه ریزی است تا زیرساخت های لازم برای جایگزینی گاز ایران با گاز روسیه و آذربایجان را مهیا کند. با توجه به شرایط کنونی به نظر می رسد ایران برای حفظ جایگاه خود در بازار انرژی ترکیه و تمدید قرارداد خود با این کشور پس از 2026 چاره ای جز کاهش قیمت ندارد.

**ترکیه؛ شاهراه انرژی منطقه

تحلیلگر موسسه خاورمیانه تلاش ترکیه برای شاهراه شدن انرژی در منطقه را هم از مهمترین انگیزه های این کشور برای افزایش واردات گاز دانست و نوشت: آنکارا همواره تلاش کرده با افزایش لوله کشی در سطح این کشور به شاهراهی میان کشورهای صادرکننده نفت و گاز در آسیای میانه و منطقه خاورمیانه با کشورهای اروپایی تبدیل شود. این هدف ترکیه همچنین باعث خواهد شد تا این کشور همچنان همکاری های خود با ایران را در حوزه انرژی ادامه دهد.

این تحلیلگر موسسه خاورمیانه نوشت: چنانچه ترکیه بتواند زیرساخت های مطلوب در حوزه انتقال انرژی از آسیا به اروپا را ایجاد کند می تواند به هدف خود یعنی تبدیل شدن به شاهراه انرژی منطقه را محقق شده ببیند و واردات نفت از ایران هم می تواند ترکیه را در دستیابی به این هدف کمک کند.

در همین راستا ترکیه برای تحقق هدف خود قصد دارد برای افزایش واردات گاز، پروژه هایی همچون لوله کشی دریایی از روسیه و افزایش واردات گاز طبیعی مایع (LNG) از قطر و آمریکا را در دستور کار دارد.

برای نمونه 8 درصد از کل واردات گاز ترکیه در سال 2018 را گاز طبیعی مایع (LNG) تشکیل داد که بیانگر اهتمام ویژه ترکیه به این نوع از گاز است.

تحلیلگر موسسه خاورمیانه واشنگتن افزود: از سویی افزایش میزان صادرات گاز ایران خیلی هم آسان نیست. ایران برای دستیابی به بازارهای بیشتر نیازمند تکنولوژی های پیشرفته تر و سرمایه گذاری های خارجی است ولی تحریم های آمریکا و باقی ماندن مشکلات ایران با غرب می تواند این کشور را در صادرات گازی خود دچار مشکلات عدیده ای کند.

ایران همچنین برای باقی ماندن در میان کشورهای بزرگ صادرکننده گاز باید عدم کاهش تولید این حامل مهم انرژی به ویژه در فصل زمستان را تضمین کند.

این تحلیلگر در پایان نوشت: ایران و ترکیه به عنوان تولیدکننده و مصرف کننده گاز که نیازهای یکدیگر را پوشش می دهند چنانچه بتوانند بر چالش هایی همچون تحریم های آمریکا و اختلافات بر سر قیمت گذاری با یکدیگر به همفکری برسند، خواهند توانست به عنوان دو شریک به همکاری خود ادامه دهند.